

BEDÖMARGRUPPENS YTTRANDEAvdelning
Utvärderingsavdelningen

Lärosäte: Högskolan Kristianstad
Yrkesexamen: Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 i undervisningsämnet svenska.
Samlat omdöme: Ifrågasatt kvalitet
<p>Den utbildningsplan och kursordning som studenterna, som startade 2018 vid lärosätet, har utgått från verkar lovande. Lärosätet har generellt svaga beskrivningar av hur utbildningens olika delar bildar en helhet i ett ämnesläraperspektiv. Utbildningen är under uppbyggnad, vilket innebär att mycket av beskrivningarna i självvärderingen och intervjuerna behöver handla om planerade och ännu inte genomförda kurser. För både personalkompetens och kursstruktur lutar sig lärosätet mycket på erfarenhet från grundlärarprogrammet. Bedömargruppen ser det som positivt att det finns goda erfarenheter att använda och bygga vidare på, samt att lärosätet lyfter fram en del goda och relevanta exempel på kursinnehåll och strukturer. Men bedömargruppen menar att det finns stora behov av att utveckla och formulera dessa erfarenheter och exempel i relation till en helhetsbild för utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) och dess roll i ämneslärarutbildningen. Inom ämnet har lärosätet, bland annat med hjälp av studenternas synpunkter, förbättrat strukturen på så sätt att introduktionen till ämnet blir bredare. Det som redan pågår ger ett gott intryck när det gäller ämnesdidaktisk koppling och relevanta, grundläggande kurser i ämnet. Både i självvärderingen, i kompletteringen och under intervjuerna uttrycker lärosätet progressionstankar på flera områden, exempelvis metoder. Bedömargruppen har fått intrycket av att lärosätet är på god väg mot en utbildning av hög kvalitet. Kursplaner för de avslutande kurserna är dock inte beslutade och ingår därmed inte i underlaget. Inom lärosätet har man en stark gemensam ambition att fläta samman utbildningens olika delar, och ämnet svenska står inför utvecklingsarbete när det gäller att samverka med andra kurser (UVK och VFU).</p> <p>Det finns dock tre områden som gör att utbildningen i det aktuella skedet blir ifrågasatt:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Arbetet med att utveckla de terminer som innehåller självständiga arbeten har ännu inte lett till några konkreta kursplaner eller andra underlag. I intervjuerna beskrivs planer för progression och fördjupning i ämnena svenska språket, litteraturvetenskap och ämnesdidaktik, men de har inte tillräcklig substans för att bedömargruppen ska se området "Utformning, genomförande och resultat" som säkerställt.2) Planerna för samarbete mellan UVK, VFU, ämnesdidaktik och ämnena behöver konkretiseras så att sambanden mellan innehåll, lärandemål och examination blir tydliga för utbildningens alla delar.3) Riskerna med idén om en sammanflätad utbildning behöver tas i beaktande så att ämnesdjup och fördjupade kunskaper kan examineras och bedömas.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Förutsättningar vara tillfredsställande

Personalstyrkan inom UVK har en ämnesmässig bredd och en hög andel disputerade inom främst pedagogik, men även i ämnen som sociologi och historia. Bedömargruppen menar att kompetensen är adekvat för kursernas innehåll och står i proportion till utbildningens volym för de kurser i UVK som hittills genomförts. Även för inriktningen svenska är antalet lärare adekvat och den vetenskapliga professionsrelaterade och pedagogiska kompetensen är tillräcklig i utbildningens nuvarande skede. Bedömargruppen ser dock positivt på den väntade förstärkningen eftersom den säkerställer kompetensen på längre sikt, när hela utbildningen är utbyggd, och gör lärosätet mindre sårbart när det gäller ämnet svenska. Lärarna verkar ha goda möjligheter att bedriva ämnesdidaktisk forskning, men lärosätet skulle också behöva se till att de ingår i sina respektive discipliners forskningsnätverk.

Det är också tydligt att lärosätet har möjlighet att utveckla en stark utbildningsmiljö inom UVK, som till stor del kan hämtas från en redan uppbyggd lärarutbildning. Lärosätet uppvisar också en medvetenhet om att forum och strukturer för att skapa en sammanhållen miljö för ämneslärarutbildningen behöver skapas och utvecklas. Bedömargruppen anser att utbildningsmiljön inte är tillfredsställande för UVK i nuläget men det finns goda inslag och en god medvetenhet om vilka utvecklingsområdena är. Lärosätet rekommenderas därmed att formulera en tydligare strategi för hur utvecklingen ska ske. De lärare som undervisar i svenska har forskning i tjänsten och det pågår forskning som är relevant för lärarutbildningen inom exempelvis digitalisering, läromedelsforskning, retorik och litteraturdidaktik samt relationell pedagogik och lärande i samverkan, vilket bedömargruppen menar bidrar till ämnets vetenskapliga, professionsinriktade miljö. En grundläggande idé för lärarna som utvecklar utbildningen i svenska, och står för forskningsmiljön, är att de vill sammanfläta skolämnets delar. Bedömarna rekommenderar dock lärarna/forskarna att arbeta för livaktiga forskningsnätverk även inom svenska språket och litteraturvetenskap.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat vara inte tillfredsställande.

Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete uppfylls inte. Bedömargruppen ser visserligen att målet på det stora hela kan uppnås på sikt, men när utvärderingen görs finns inte tillräckligt med underlag för att övertyga bedömargruppen om att alla delar som behövs för att uppnå målet kommer att vara på plats när studenterna når dit i sin utbildning. Lärarnas engagemang, arbete och strävan är lovande, och förhoppningsvis kan lärosätet ge ämnet stöd för att utveckla de kurser som ännu inte finns och som alltså kommer att skilja sig från den utbildning som man tidigare gav tillsammans med ett annat lärosäte. Bedömargruppen rekommenderar lärosätet att omgående påbörja det mer konkreta arbetet med de återstående kurserna. Det blir då tydligt hur innehållet i de pågående kurserna ska bidra till helheten och hur de kan byggas på. Bedömarna rekommenderar också att lärosätet avsätter extra medel för kursutveckling inför den avslutande delen av inriktningen, samt stöd för att ge en utbildning som bidrar till ämnesdjup i svenska språket, litteraturvetenskap och ämnesdidaktik.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls inte. Tydliga svagheter finns främst i området för vetenskapsteori och

forskningsmetoder. På en grundläggande nivå får studenterna kunskap och förståelse för ämnesrelevant vetenskapsteori och ämnesmetoder, och man prövar och diskuterar kvalitativa och kvantitativa metoder. I viss mån har man även, eller kommer att ha, en diskussion med progression om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Utbildningens avslutande arbete med detta mål i självständigt arbete diskuteras inte. Prognosen för att lärosätet ska säkerställa detta mål är enligt bedömargruppen god, men än så länge finns inte tillräckligt med underlag för att visa hur måluppfyllelse ska realiseras på fördjupad nivå längre fram i utbildningen.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls inte. Bedömargruppen ser svagheter både i beskrivningar av vad som ska ingå för att uppfylla målen och att helhetssyner ofta saknas eller är svagt utvecklade. Lärosätet ger dock exempel på hur förmågan att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över relevanta forskningsresultat övas genom lärandemål och säkerställs genom examination. Men det sker ännu inte på ett fördjupat sätt, men det finns en progression mellan de tre kurser som redovisas. Lärosätet har inte redogjort för de kurser som avslutar utbildningen och därmed heller ingen kurs i svenska på avancerad nivå. Alltså bidrar lärosätet ännu inte till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnet genom självständiga arbeten eller kurser på avancerad nivå. Om utvecklingsarbetet vid lärosätet fortsätter anser bedömargruppen dock att målet sannolikt kommer att uppnås under den närmaste framtiden.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls inte. UVK har i detta sammanhang främst rollen som en sammanhållande länk gentemot VFU och ämnesdidaktik. Bedömargruppen uppmanar lärosätet att stärka de didaktiska inslagen i UVK. Inom ramen för ämnesstudierna finns exempel på att ämnesinnehållet kopplas till övningar i att diskutera, planera och tillämpa delar av ämnet i förhållande till undervisning. Bedömargruppen anser därmed att lärosätet gör relevanta kopplingar mellan ämne och ämnesdidaktik under studierna i svenska språket och litteraturvetenskap, och att man genom examination säkerställer den delen av målet. Däremot finns i nuläget få kopplingar mellan utbildningens olika delar eller kopplingar till annan verksamhet än undervisning i ämnet svenska, och målet kan därför i sin helhet inte sägas vara uppfyllt.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls inte. Bedömargruppen ser goda intentioner i kursinslag som är förberedande, men efterfrågar beskrivningar av inslag där studenterna får öva praktiskt på detta. Särskilt efterfrågas resonemang om hur kommande inslag kan relateras till en helhetssyn för att studenterna ska kunna erövra de efterfrågade förmågorna. Dessutom kopplar lärosätet i liten utsträckning målet till ämnet. Man gör ingen explicit hänvisning till andra delar av utbildningen, men under intervjuerna meddelar lärosätet att det finns nya planer för UVK- och VFU-kurser och att de ger bättre förutsättningar att koppla samman till svenskan och den övriga lärarutbildningen. Det bådar gott, menar bedömargruppen.

Målet om att bedöma utifrån relevanta aspekter samt hållbar utveckling är uppfyllt genom att dessa frågor behandlas i UVK 1–3. Lärosätet har både en breddning och fördjupning i de tre kurserna, där det även finns flera examinerande moment.

Jämställdhetsperspektivet har på lärosätet sin främsta styrka i tydligheten och omfånget i kursinnehållet. Perspektivet behandlas framförallt inom utbildningen generellt och bedömargruppen

rekommenderar lärosätet att utveckla arbetet med jämställdhet inom ämnet. Även om jämställdhetsperspektivet bedöms som tillfredställande vore det önskvärt att alla studenter får större möjlighet att arbeta med jämställdhetsperspektivet, till exempel att praktisera ett jämställdhetsperspektiv i sin undervisning, än vad som verkar vara fallet i dag

Bedömarens uppfattning är att lärosätet generellt har en mycket god struktur och organisation för att följa upp utbildningen, ge återkoppling av resultat från uppföljningen och genomföra eventuella åtgärder. Det är en styrka hos lärosätet att strukturen för uppföljning har en tydlig potential för att användas i faktiskt förändringsarbete. Exempelvis har utbildningen omstrukturerats till följd av studenternas synpunkter. Särskilt starkt menar bedömarens uppfattning att lärosätet arbetar med uppföljande åtgärder för att studenterna ska kunna fullfölja utbildningen. Den tidiga kontakten som sker med studenter som har svårigheter att klara av studierna ska ses som ett föredöme. Studentkullarna är inte stora och det finns goda förutsättningar för lärosätet att följa upp och stötta studenter under utbildningen. Kvarvaron verkar vissa terminer vara problematisk även om lärosätet förändrat utbildningen för att förbättra studenternas möjligheter. Om studentgrupperna fortsätter att vara små finns det en risk för att det saknas en kritisk massa för att få en dynamisk diskussion. Samtidigt minskar studenternas möjlighet att vara anonyma vid tentamina.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Studentperspektiv vara tillfredsställande.

Bedömarens uppfattning är att studenterna har inflytande på utbildningens utformning och genomförande. Studenterna är representerade i beslutande organ och det finns en struktur för direkt inflytande under kursernas och utbildningens genomförande. Utöver det kan de utvärdera sin utbildning digitalt och skriftligt samt muntligt i dialog med programansvarig. Studenternas synpunkter når kursansvariga och studenterna får också återkoppling. Bedömarens uppfattning ser detta som ett tillräckligt system.

Sammanvägt bedöms bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan vara inte tillfredsställande.

När det gäller bedömningsområdet arbetsliv och samverkan är exemplen på hur detta sker för få och det saknas en helhetssyn. Lärosätet arbetar starkt med att sätta igång en ny VFU-organisation, vilket bedömarens uppfattning ser som positivt men efterfrågar tydliga förstärkningar av bedömningsgrunden när de gäller de olika ämnesinriktningarna. Man har därmed startat arbetet med att koppla ihop utbildningen med det omgivande samhället. Ett exempel från svenskämnet är att studenterna involveras i en läsforskningskonferens tillsammans med yrkesverksamma lärare. Dessa kopplingar verkar annars göras genom VFU och lärarnas kompetens som tidigare yrkesverksamma i ungdomsskolan. Prognosen är god, även om det ännu inte finns tillräckligt med konkreta planer för att visa att arbetsliv och samverkan är tillfredsställande.

Utbildningsvetenskaplig kärna

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga, professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Lärosätets självvärdering visar att personalstyrkan på den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) har en ämnesmässig bredd och en hög andel disputerade inom främst pedagogik, men även i ämnen som sociologi och historia. De flesta har en ämneslärarexamen. Vid intervjun framkommer också att de undervisande lärarna ofta undervisar på motsvarande kurser i grundlärarprogrammet, vilket ger en god erfarenhet. Bedömargruppen menar att kompetensen är adekvat för kursernas innehåll och står i proportion till utbildningens volym för de kurser i UVK som hittills genomförts. Däremot saknar bedömargruppen beskrivningar av strategier för att fylla kompetensen i utbildningens resterande terminer och är tveksam till genomförandet på lång sikt. Kompetensförsörjningsplaner finns enligt lärosätets självvärdering på avdelnings- och fakultetsnivå, och eftersom all personal i ämneslärarprogrammet finns vid en fakultet ska en sådan plan kunna ge en helhetsbild av personalbehovet. Vid intervjuerna vidhålls den goda kompetensförsörjningen särskilt för utbildningsvetenskap och pedagogik. Men bedömargruppen saknar resonemang, och därmed en uttalad strategi, om kommande specifika kompetensbehov i kurserna på UVK. Ett utvecklingsområde är att lärosätet utformar en sådan strategi för kompetensbehov inom UVK.

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns inte en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs inte så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

Självvärderingen visar att det med vissa frågetecken, finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö. Bedömargruppen ser positivt på inrättandet av tre forskningsmiljöer: Barndom, lärande och utbildning (BALU), Forskning relationell pedagogik (FoRP), Learning in Science and Mathematics (LISMA) vid fakulteten för lärarutbildning. Men bedömargruppen efterfrågar tydligare beskrivningar av vilken forskning som bedrivs och på vilket sätt den är relevant för ämneslärarutbildningen. Ytterligare ett utvecklingsområde är lärosätets beskrivning av hur forskningsmiljöerna och deras forskning görs relevant i kurserna. Vid intervjuerna knyts sambandet mellan forskning och utbildning till att forskarna är de som undervisar i kurserna. Detta menar bedömargruppen är bra, men forskningsanknytningen blir också upp till varje lärares ansvar på ett sätt som inte säkerställer att olika studentgrupper får en likvärdig kunskap. Bedömargruppen efterfrågar därför en sammantagen strategi från lärosätet för hur sambandet mellan forskning och utbildning ska säkerställas, så att detta inte blir avhängigt av vad enskilda lärare gör.

Ämneslärarutbildningen är fortfarande under uppbyggnad på lärosätet, och självvärderingen tar upp strukturer och forum för hur det ska skapas en sammanhållen miljö som ett utvecklingsområde. Ett gemensamt forum där delarna i ämneslärarutbildningen knyts samman och där aktuell forskning förankras i utbildningen är under utveckling, enligt självvärderingen. Detta ser bedömargruppen positivt på, men menar att detta redan borde vara på plats och att lärosätet mer utförligt behöver formulera och beskriva en helhetssyn för kurserna i den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK).

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen*

I lärosätets självvärdering saknas till stor del resonemang om hur utbildningen ska säkerställa att studenterna ska visa fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder. Lärosätet hänvisar till den kommande kursen UVK5, men beskriver inte vad som förväntas ingå i denna kurs och därmed saknas enligt bedömargruppen en beskrivning av lärosätets strategi för att bedömningsgrunden ska uppfyllas. Vid intervjuerna betonar lärosätet att huvudfokus ska ligga på att studenterna ska vara konsumenter av forskning, och de främsta efterfrågade förmågorna är därmed att kunna ta till sig och förstå relevant forskning. Detta menar lärosätet görs både i metodkursen som är löpande i den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) och ämneskurser. Bedömargruppen ser här en avsaknad av uttalad strategi för hur studenterna ska få de efterfrågade kunskaperna, och efterfrågar därför en tydlig plan för hur de olika examensmålen ska uppnås. Relationen mellan ämne och UVK i relation till kunskaper om vetenskapsteori och forskningsmetoder behöver också synliggöras i en sådan plan.

När det gäller kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet hänvisar lärosätet i självvärderingen till lärandemålet "kunna beskriva, diskutera och problematisera olika sätt att se på både kunskap och utbildning, förhållandet mellan en vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet samt betydelsen av detta för den kommande yrkesutövningen /..." i UVK1. Bedömargruppen anser att detta är en bra grund, men efterfrågar en beskrivning av hur en progression för denna kunskap ska ske.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

När det gäller att kunna tillvarata och systematisera generellt och särskilt för relevanta forskningsresultat hänvisar lärosätet i självvärderingen till lärandemål i kurser som ännu inte getts (UVK4, 5 och 7). Även om kurserna inte getts bör lärosätet kunna presentera hur de är tänkta att genomföras och hur målen i bedömningsgrunden ska uppfyllas. När detta inte görs menar bedömargruppen att det inte går att se om lärosätet möjliggör att målet uppfylls genom utformning och genomförande, eller säkerställer det genom examination.

Bedömargruppen ser däremot i självvärderingen att ett moment om generell kritiskt granskande förmåga och reflektion över egna och andras erfarenheter är påbörjad i UVK 1–3. Detta görs genom ett återkommande kursupplägg, där studenterna skriftligt och muntligt får träna sig i att vara vetenskapligt kritiska gentemot föreläsningar och litteratur. Bedömargruppen ser positivt på att ett kritiskt förhållningssätt och en förmåga till reflektion introduceras tidigt, men saknar resonemang om

hur detta fullföljs och hur det relateras till andra delar av utbildningen som verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Vid intervjuerna påpekas att samspelet mellan ämne, VFU och UVK är viktigt och centralt. Detta instämmer bedömargruppen i, men saknar konkretiseringar och helhetsbeskrivningar av hur detta ska gå till.

Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.

Vid intervjuerna diskuterar ledningsgruppen och UVK-gruppen didaktik och ämnesdidaktik i relation till utbildningens helhet. Lärosätets representanter menar att ämneslärarutbildningen har haft brister i att vara en sammanhållen utbildning, men att ett utvecklingsarbete sker där UVK får en roll i att länka samman utbildningens olika delar. Detta ser bedömargruppen positivt på, men uppmanar också till att särskilt ge didaktik en starkare position för att UVK ska kunna vara denna länk.

Lärosätet arbetar med målet främst inom ämneskurser, inte inom UVK. UVK ges i detta sammanhang främst rollen som en sammanhållande länk gentemot VFU och ämnesdidaktik. Bedömargruppen uppmanar lärosätet att i UVK stärka de didaktiska inslagen.

Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Självvärderingen innehåller många resonemang och beskrivningar av innehåll som förbereder för att studenterna ska kunna få förmåga i relation till undervisning, där varje elevs lärande och utveckling stimuleras. I dessa beskrivningar menar bedömargruppen att både utformning, genomförande och examination finns med. Men bedömargruppen saknar beskrivningar av moment av faktiskt genomförande där studenterna planerar, genomför, utvärderar och utvecklar undervisning. Lärosätet hänvisar till kommande verksamhetsförlagda utbildning (VFU) och UVK-kurser längre fram i programmet där sådant genomförande ska ske. Att ha en progression och gå från teori till praktik i studenternas egen undervisning är i sig inget som bedömargruppen menar är felaktigt. Men lärosätet saknar, enligt bedömargruppen, en beskrivning av hur detta ska ske genom att innehållet i de kommande kurserna inte presenteras eller relateras till en helhetssyn. En sådan beskrivning efterfrågas därför starkt.

Lärosätet har enligt självvärderingen som avsikt att sammanfläta kurser i UVK, VFU och ämnena till en helhet. Detta identifieras däremot av lärosätet som ett utvecklingsområde och även här saknas det enligt bedömargruppen resonemang om hur detta ska ske. Vikten av en sådan sammanflätning lyfts också starkt fram vid intervjuerna. Bedömargruppen ser här goda intentioner, men menar att lärosätet behöver utveckla och konkretisera en helhetssyn för hur målet ska uppnås.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt
Bedömning med motivering:

Utbildningen möjliggör genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling.

Lärosätet beskriver i självvärderingen hur vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt fokus på mänskliga rättigheter och barnkonventionen behandlas i UVK 1–3. Självvärderingen beskriver både en breddning och fördjupning i de tre kurserna, där det även finns flera examinerande moment. Exempelvis sker i UVK 2 en examinerande uppgift där tankar om en pedagogisk grundsyn ska relateras till vetenskapliga, filosofiska och etiska överväganden där mänskliga rättigheter, barnkonvention och hållbar utveckling ingår. Lärosätet nämner i självvärderingen att hela bedömningsgrunden fördjupas i kommande UVK-kurser längre fram i programmet. Bedömggruppen menar att beskrivningen visar på en god bredd och tanke om fördjupning, men ser det som en svaghet att det inte går att utläsa i självvärderingen hur fördjupningen ska gå till.

Lärosätets beskrivning av hållbar utveckling är kortfattad med en tydlig fokusering på social hållbarhet. Ett utvecklingsområde är därför att lärosätet beskriver och utformar ett bredare perspektiv på hållbar utveckling.

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

Lärosätet beskriver i självvärderingen innehåll i kurser där kunskap om och förståelse för jämställdhet beaktas och kommuniceras på ett sätt som bedömggruppen uppfattar som tydligt och tillräckligt. Exempelvis finns i UVK-kurserna mål om att kunna "redogöra för och problematisera begrepp som demokrati, värdegrund, diskriminering och jämställdhet i relation till läroplanen och skolans praktik". Men den här kunskapen om begreppet jämställdhet skulle kunna förstärkas, för att ge studenterna de förmågor som efterfrågas i att själva kunna beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten. Bedömggruppen efterfrågar därför fler beskrivningar av innehåll och examinationer, som säkerställer att studenterna efter utbildningen kan praktisera ett jämställdhetsperspektiv. Vid intervjuerna påpekar lärosätet att studenterna examineras efter sin förmåga att praktisera ett jämställdhetsperspektiv på en uppgift där undervisning planeras. Sammantaget ser bedömggruppen att lärosätet i sina kurser har innehåll som både ger kunskaper och färdigheter i ett jämställdhetsperspektiv, men efterfrågar att dessa delar utvecklas och formuleras mer helhetligt.

Bedömggruppen ser att det också finns utvecklingsområden för utbildningens utformning och genomförande. Det gäller beskrivningar av hur jämställdhetsperspektivet beaktas i bemanning, litteratur och klassrumsklimat.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Självvärderingen visar enligt bedömaregruppen till övervägande del att utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination systematiskt följs upp. Särskilt för programnivån redovisar lärosätet en omfattande struktur för systematiskt kvalitetsarbete. Den programansvariga producerar med utgångspunkt i självvärderingar en verksamhetsutvecklingsplan varje år och har dialog med lärosätets ledning om utvärdering av verksamhetens resultat och förslag på förändringar. Bedömaregruppen menar att detta ger förutsättningar för att resultatet systematiseras, lyfts till ledningsnivå och även omsätts i åtgärder. Även på kursnivå beskriver självvärderingen en tydlig struktur för uppföljning, åtgärder och återkoppling till både studenter, lärare och kursansvariga. Bedömaregruppen ser huvudsakligen positivt på lärosätets arbete, även om strukturen är tämligen omständlig, och hade önskat mer konkreta exempel på frågor som lyfts och åtgärdats.

Sammantaget menar bedömaregruppen att bedömningsgrunden för uppföljning, åtgärder och återkoppling är uppfylld.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Lärosätet beskriver i självvärderingen hur de verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid och arbetar för att fånga upp studenter som ligger efter under pågående utbildning. Lärosätet tar kontakt både med studenter som slutar oannonserat och studenter som anmäler avbrott för att förhöra sig om orsakerna till deras avbrott.

Lärosätet ser det som att de rekryterar ännu bredare än andra lärosäten och har flera studentnära stödfunktioner för att hjälpa studenter från studieovana miljöer (och även andra). Detta görs främst genom olika läroverkstäder där bedömaregruppen ser det som särskilt positivt att detta erbjuds till alla studenter med både bokningsbara tider och dropin. Att resurser för individuellt stöd på kursnivå ingår i varje kursbudget är också ett gott exempel. Lärosätet beskriver också i självvärderingen hur studenter som har knappa studieresultat följs upp på individnivå en gång per termin, och detta beskrivs som en framgångsfaktor för att motverka studieavhopp.

Bedömaregruppen menar att lärosätet har en tydlig och väl fungerande strategi för att studenterna ska kunna genomföra utbildningen inom planerad studietid. Lärosätet uppmanas att ha en strategi för hur detta ska kunna fortsätta när utbildningen är i gång i full skala med betydligt fler studenter.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Lärosätet lyfter i självvärderingen fyra delar där studentperspektivet är centralt och ger studenterna möjligheter att ta en aktiv roll: representation i beslutande nämnder, program- och kursutvärderingar, studentdialoger samt studentinflytande i undervisningen. Bedömaregruppen instämmer i att dessa fyra delar kan samverka för att studentperspektivet uppfylls, men ser också att det finns vissa frågetecken som inte besvaras i självvärderingen. Det första frågetecknet gäller i vilka organ som studenterna är representerade. Av intervjuerna framgår att studentrepresentation finns i alla formella

och beslutande organ i lärarutbildningen. Studenterna saknar representation i styrgruppen som av lärosätet beskrivs mer som en arbetsform än ett beslutande eller beredande organ.

För studentdialogerna beskrivs funktionen där studenterna ska kunna lyfta allt som känns viktigt, och strukturen där programansvarig och två studenter från varje klass deltar. Bedömggruppen menar att strukturen är bra, men efterfrågar exempel på vad som tas upp och hur det fungerar i verkligheten. Även när det gäller studentinflytandet på kursnivå efterfrågar bedömggruppen konkreta exempel.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: *Utbildningen är inte utformad och genomförs inte på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker inte med det omgivande samhället.*

Lärosätet beskriver i självvärderingen nästan inte alls hur studenterna får beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Lärosätet hänvisar all denna beredskap till VFU och att studenterna ska växa in i yrkesrollen. Vid intervjuerna betonas den nya VFU-organisationen som en möjlighet för att samla frågor om studenternas yrkesutveckling. Bedömggruppen ser positivt på detta, men efterfrågar beskrivningar av hur studenterna ska få generiska kunskaper som beredskap att möta exempelvis nya läroplaner, organisatoriska förändringar, nya pedagogiska idéer och nya pedagogiska verktyg.

Bedömggruppen noterar också att brister det finns i samverkan med det omgivande samhället och andra skolor, förutom VFU. VFU är en viktig del av utbildningen och i självvärderingens beskrivning av VFU redovisar lärosätet planer för en förbättrad struktur, vilket bedömggruppen ser positivt på. Men samverkan behöver ske på fler sätt och detta behöver beskrivas i självvärderingen. Bedömggruppen efterfrågar beskrivningar av hur arbetslivets aktörer samverkar och har inflytande på utbildningens utformning och genomförande, samt hur arbetslivets perspektiv kommer in i ämnen och UVK förutom genom den undervisande personalens erfarenheter.

Samlat omdöme utbildningsvetenskaplig kärna

Bedömning med motivering: *Inte tillfredsställande*

Att bedömningsgrunder är tillfredsställande eller inte och att mål uppfylls eller inte inom utbildningsvetenskaplig kärna vägs samman med motsvarande bedömningar inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier. Denna sammanvägning framgår i det samlade omdömet för examenstillståndet, det vill säga för utbildningen i sin helhet.

Lärosätet har generellt svaga beskrivningar av hur utbildningens olika delar bildar en helhet i ett ämneslärarperspektiv. Utbildningen är under uppbyggnad, vilket innebär att mycket av beskrivningarna i självvärderingen och intervjuerna behöver handla om planerade och ännu inte genomförda kurser. För både personalkompetens och kursstruktur lutar sig lärosätet mycket på erfarenhet från grundlärarprogrammet. Bedömggruppen ser det som positivt att det finns goda erfarenheter att använda och bygga vidare på, samt att lärosätet lyfter fram en del goda och relevanta exempel på kursinnehåll och strukturer. Men bedömggruppen menar att det finns stora

behov av att utveckla och formulera dessa erfarenheter och exempel i relation till en helhetsbild för UVK:s roll i ämneslärarutbildningen.

När det gäller förutsättningar i form av personal visar självvärderingen att personalstyrkan på den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) har en ämnesmässig bredd och en hög andel disputerade inom främst pedagogik, men även i ämnen som sociologi och historia. Bedömaregruppen menar att kompetensen är adekvat för kursernas innehåll och står i proportion till utbildningens volym för de kurser i UVK som hittills genomförts.

Det är också tydligt att lärosätet har möjlighet att utveckla en stark utbildningsmiljö inom UVK, som till stor del kan hämtas från en redan uppbyggd lärarutbildning. Lärosätet uppvisar också en medvetenhet om att forum och strukturer för att skapa en sammanhållen miljö för ämneslärarutbildningen behöver skapas och utvecklas. Bedömaregruppen anser att utbildningsmiljön inte är tillfredställande i nuläget men det finns goda inslag och en god medvetenhet om vilka utvecklingsområdena är. Lärosätet rekommenderas därmed att formulera en tydligare strategi för hur utvecklingen ska ske.

När det gäller utformning, genomförande och resultat visar underlaget en del goda exempel, men dessa exempel är för få och de sätts sällan in i en helhet för den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK) och ämneslärarutbildningen i stort. Tydliga svagheter finns främst i området för vetenskapsteori och forskningsmetoder. Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls därmed inte. Även när det gäller målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat ser bedömaregruppen svagheter både i beskrivningar av vad som ska ingå för att uppfylla målen och att helhetssyner ofta saknas eller är svagt utvecklade.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls enligt lärosätet inte främst genom UVK, utan inom ämneskurser. UVK har i detta sammanhang främst rollen som en sammanhållande länk gentemot VFU och ämnesdidaktik. Bedömaregruppen uppmanar lärosätet att stärka de didaktiska inslagen i UVK.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet för att stimulera varje elevs lärande anses inte vara uppfyllt. Bedömaregruppen ser goda intentioner i kursinslag som är förberedande, men efterfrågar beskrivningar av inslag där studenterna får öva praktiskt på detta. Särskilt efterfrågas resonemang om hur kommande inslag kan relateras till en helhetssyn för att studenterna ska kunna erövra de efterfrågade förmågorna.

Målet om att bedöma utifrån relevanta aspekter samt hållbar utveckling är uppfyllt genom att dessa frågor behandlas i UVK 1–3. Lärosätet har både en breddning och fördjupning i de tre kurserna, där det även finns flera examinerande moment.

Jämställdhetsperspektivet har på lärosätet sin främsta styrka i tydligheten och omfånget i kursinnehållet. Denna bedömningsgrund anses därmed uppfyllt, men där det behövs en förstärkning av hur det säkerställs att studenterna själva kan praktisera ett jämställdhetsperspektiv i sin undervisning.

Lärosätet visar en styrka i hur strukturen för uppföljning, åtgärder och återkoppling ser ut. Bedömningsgrunden uppfylls väl där strukturen också har tydlig potential för att användas i faktiskt förändringsarbete. Särskilt starkt menar bedömaregruppen att lärosätet arbetar med uppföljande åtgärder för att studenterna ska kunna fullfölja utbildningen. Den tidiga kontakten som sker med studenter som har svårigheter att klara av studierna ska ses som ett föredöme.

Bedömningsgrunden studentperspektiv anses uppfyllt. Studenterna är representerade i beslutande organ och det finns en struktur för direkt inflytande under kursernas och utbildningens genomförande.

När det gäller bedömningsgrunden arbetsliv och samverkan finns det både för få exempel på hur detta sker och avsaknad av en helhetssyn. Lärosätet arbetar starkt med att sätta igång en ny VFU-organisation, vilket bedömaregruppen ser som positivt men efterfrågar tydliga förstärkningar arbetslivskopplingen till undervisningsämnet.

Ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Bedömningsområde: Förutsättningar

Personal

Bedömning med motivering: *Antalet lärare och deras sammantagna vetenskapliga professionsrelaterade och pedagogiska kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.*

Under intervjuerna meddelade lärosätet att man antar cirka 17 studenter till inriktning svenska varje år, och av den första kullen återstår bara sex studenter. Med tanke på det låga studentantalet menar bedömaregruppen att antalet lärare är adekvat, men lärosätet har identifierat ett behov av att rekrytera ytterligare en språkvetare med ämnesdidaktisk kompetens. Bedömaregruppen instämmer med detta behov och rekommenderar att lärosätet påskyndar tillsättningen. Balansen mellan litteraturvetenskap och svenska språket verkar därmed säkerställd. Under intervjuerna framkommer det att lärosätet vid tillsättning av tjänster säkerställer att lärarna har en ämnesdidaktisk profil, vilket bidrar till professionsanknytningen. Två av lärarna har ämneslärarexamen vilket också förstärker professionsanknytningen.

Alla lärare forskar och de ägnar sig bland annat åt läromedel, textanalys och grammatik. Lärarna har minst en månads forskning i tjänsten per år, men kan tilldelas mer utifrån prestation. För övrigt har de lärare som anställs i allmänhet genomgått en högskolepedagogisk utbildning. All undervisande personal har också en månads kompetensutveckling per år. Denna tid planeras av läraren och avdelningschefen utifrån verksamhetens behov. Ett exempel på en särskild kompetensutvecklingsinsats gäller en förstärkning av medarbetarnas digitala kompetens.

Eftersom lärargruppen är liten ser bedömaregruppen en sårbarhet som kan bli problematisk om de anställda lärarna av något skäl inte skulle kunna undervisa i planerad utsträckning. Lärosätet framhåller under intervjuerna att de har kontakter med andra lärosäten i regionen och avser att låna kompetens därifrån, till exempel handledare om det skulle behövas. Bedömaregruppen anser att den

vetenskapliga professionsrelaterade och pedagogiska kompetensen är tillräcklig i det skede som utbildningen är i nu, men ser positivt på den väntade förstärkningen eftersom det säkerställer kompetensen på längre sikt, när hela utbildningen är utbyggd, och gör lärosätet mindre sårbart när det gäller ämnet svenska.

Utbildningsmiljö

Bedömning med motivering: *Det finns en för utbildningen vetenskaplig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.*

I självvärderingen framgår att de tre lärare som undervisade i svenska vid tiden för utvärderingen alla hade forskning i tjänsten och att det pågår forskning som är relevant för lärarutbildningen såsom digitalisering, läromedelsforskning, retorik och litteraturdidaktik samt relationell pedagogik och lärande i samverkan. Bedömaregruppen menar att detta bidrar till ämnets vetenskapliga och professionsinriktade miljö. Vid intervjuerna uttrycker lärosätet att de har särskilt fokus på den ämnesdidaktiska forskningen och ger exempel på att studenterna får ta aktiv del i forskning om läromedel genom att göra egna analyser. Det är ett exempel på hur lärosätet synliggör kopplingen mellan forskning och beprövad erfarenhet, menar bedömaregruppen. Studenterna kan även delta i en läskonferens som tar upp aktuell forskning med inriktning mot läsning i olika lärandesammanhang. Denna är riktad till både yrkesverksamma lärare och studenter, och bedömaregruppen ser det därför som ett exempel på att lärosätet samverkar med det omgivande samhället.

En grundläggande idé för lärarna som utvecklar utbildningen i svenska, och som står för forskningsmiljön, är att de vill sammanfläta skolämnets delar, det vill säga ämnesteorin, ämnesdidaktik, utbildningsvetenskap och verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Syftet är att förbereda studenterna inför den syntes av delarna som finns i yrkesutövningen. Detta är naturligtvis en fördel på många sätt, men bedömaregruppen vill understryka att idén också kan medföra en risk för att forskning och fördjupning i ämnena svenska språket respektive litteraturvetenskap kommer i skymundan. Forskningen och forskningsanknytningen kan inte enbart vara ämnesdidaktisk även om den också är central. Bedömarna rekommenderar lärarna/forskarna att arbeta för livaktiga forskningsnätverk även inom svenska språket och litteraturvetenskap.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen kunskap och förståelse

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl överblick över ämnesstudiernas huvudområde som fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.*

Eftersom hela utbildningen inte genomförts vid tiden för självvärderingen och intervjuerna är det sannolikheten för måluppfyllelse som bedöms. Redogörelsen nedan inleds med lärosätets måluppfyllelse under genomförda och planerade kurser och avslutas med de kurser som återstår att utveckla.

Lärosätet har i självvärderingen, i kursplanerna och under intervjuerna visat och förklarat vad de första 45 högskolepoängen i svenska innehåller för ämneskunskaper. Man omarbetade strukturer

ganska omgående efter att den första terminen hade givits, och nu kommer till exempel en introduktion till undervisningsämnet som första delkurs i stället för grammatik, som tidigare inledde studierna. Detta var ett önskemål från studenterna som tyckte att den kursen var svår som inledning på utbildningen. Under intervjun berättar lärarna att studenterna som fått prova den nya ordningen verkar nöjda med ändringen. I det kompletterade underlaget och under intervjuerna redogör lärosätet i större omfattning för innehåll i delkurser och för progressionstankar, till exempel när det gäller textanalys och elevers skrivande.

De båda delkurserna som redovisas i självvärderingen, *Svenska språkets struktur* och *Språk och textvärldar*, innehåller enligt bedömargruppen relevanta och grundläggande delar av ämnet. En tydlig idé som finns vid lärosätet är att sammanföra ämnets delar till en helhet, så litteraturvetenskaplig analys och språkvetenskaplig analys samsas i samma kurs. Idén är i sig lovvärd, men det kan finnas en risk att lärosätet inte når fördjupning eller hinner ge studenterna tillräckligt språkvetenskapligt och litteraturvetenskapligt djup. Exempelvis använder lärosätet språkvetenskapliga modeller för analys av sakprosa för att analysera skönlitteratur, vilket skulle kunna vara förvirrande för studenterna. Bedömargruppen menar att vilka litteraturvetenskapliga frågor som kan besvaras med språkvetenskapliga metoder torde tillhöra mer avancerade resonemang än vad studenterna är redo för i början av sin utbildning. Två tydliga exempel på delkurser som kommer att fördjupa utbildningen, och i viss mån bredda den, är emellertid *Skrivande i skolan* och *Mediala multimodala berättande perspektiv*.

Det som gör att målet inte bedöms som uppnått är dock att det för den avslutande delen av utbildningen ännu inte finns tillräckligt konkreta planer. Bedömargruppen kan inte med utgångspunkt i de underlag som föreligger för senare delen av utbildningen konstatera att det är sannolikt att målet kommer att säkerställas. Till exempel nämns det självständiga arbetet inte alls i självvärderingen. Inte heller under intervjun ger lärosätet en konkret bild av hur de har tänkt sig att den avslutande terminen i svenska ska gestalta sig när det gäller progression, fördjupning eller examination. Det lärosätet planerar i nuläget är att de självständiga arbetena ska få en ämnesdidaktisk prägel och att studenterna ska skriva två arbeten i svenska: en kunskapsöversikt och en undersökning. Intervjuerna visar dock att man vid lärosätet är medvetna om att detta är något som kommer att kräva mycket mer arbete. Bedömargruppen rekommenderar lärosätet att omgående påbörja det mer konkreta arbetet med de återstående kurserna. Det blir då tydligt hur innehållet i de pågående kurserna ska bidra till helheten och hur de kan byggas på.

De delar av utbildningen som finns i beslutade kursplaner, och som planeras, ger på det stora hela intrycket av att de resterande delarna på längre sikt kan uppnå målet om ämneskunskap. Vid tidpunkten för utvärderingen finns dock inte tillräckligt med underlag för att övertyga bedömargruppen om att alla delar av detta mål kommer att vara säkerställt när studenterna kommer dit. Lärarnas engagemang, arbete och strävan är lovande, och förhoppningsvis kan lärosätet ge ämnet stöd för att utveckla de kurser som ännu inte finns och som alltså kommer att skilja sig från den utbildning som man tidigare gav tillsammans med ett annat lärosäte. Bedömargruppen rekommenderar att extra medel avsätts för kursutveckling inför den avslutande delen av inriktningen, samt stöd för att ge en utbildning som bidrar till ämnesdjup i svenska språket, litteraturvetenskap och ämnesdidaktik.

Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visar kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen.

Självvärderingarna pekar på att ämnets styrka är att studenterna får grundläggande kunskaper i olika metoder, till exempel inom textanalys där skillnader mellan hermeneutisk analys och mer deskriptiv analys diskuteras. Sådana inslag ska sedan utgöra grunden för fördjupning. Lärosätet säkerställer målet på grundläggande nivå genom examination då studenterna får möjlighet att resonera om metodval och teoretiska utgångspunkter. Det sker exempelvis genom en hemtenta. Bedömaregruppen understryker dock att det i nuläget gäller kunskaper på grundläggande nivå, och i viss mån avancerad nivå. Planerna för progressionen mot fördjupad kunskap är ännu i sin linda, även om lärosätet i underlagen resonerar i stora drag om hur man ska bygga vidare på detta. Man anger också planerade lärandemål som exempel där det krävs kunskaper om metoder och teorier. Bedömaregruppen anser sig dock inte ha fått tillräckligt med underlag för att göra bedömningen att studenterna kommer att få fördjupande kunskaper i vetenskapsteori.

I självvärderingen skriver lärosätet att studenterna kommer att möta kvalitativa och kvantitativa metoder under kursen *Språklig analys av muntliga och skriftliga genrer*, under sin andra termin. Lärosätet planerar att inkludera en diskussion om kvalitativa och kvantitativa språkliga metoder. Bedömaregruppen anser sig dock inte ha fått tillräckligt med underlag för att göra bedömningen att studenterna kommer att få fördjupande kunskaper om kvalitativa och kvantitativa metoder.

Ett utvecklingsområde är enligt lärosätet att införa lärandemål som tar hänsyn till samspelet mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Under intervjuerna framkommer det att lärosätet ser positivt på det kommande arbetet med att koppla ihop professionen och ämnesstudierna mer. Samspelet verkar tas upp i den inledande kursen, som är en introduktion till svenskämnet, och sedan ytterligare i den andra svenskkursen, men det finns inga exempel på hur man ska säkerställa samspelet mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Prognosen är dock god, enligt bedömaregruppen, även om det ännu inte finns tillräckligt med underlag för att visa hur detta ska realiseras längre fram i utbildningen.

Måluppfyllelse av examensmål i kunskapsformen färdighet och förmåga

Bedömning med motivering: *Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik.*

När det gäller förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över relevanta forskningsresultat ger lärosätet exempel på hur detta övas genom lärandemål och säkerställs genom examination. Det sker ännu inte på ett fördjupat sätt, men det finns en progression mellan de tre kurser som redovisas. Till exempel ska studenterna i ett lärandemål reflektera kring språkförhållanden i Norden. Under kursen lär sig studenterna enligt självvärderingen att analysera språk på ett kritiskt och systematiskt sätt utifrån olika perspektiv. Ytterligare ett exempel är ett lärandemål i litteraturvetenskap där studenterna övar sin kritiska analysförmåga i att tolka

skönlitteratur utifrån genre och ideologi med mera. Examination sker genom skriftliga tentamina. Bedömgargruppen menar att lärosätet har en bra grund i ämnet att bygga vidare på när målet ska fördjupas vetenskapligt.

Under de genomförda kurserna i ämnet, och de planerade, får studenterna möjligheter att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter, även om det ännu inte sker på ett fördjupat sätt. Studenterna har en auskultande verksamhetsförlagd utbildning (VFU) som de kan relatera till i reflektionsuppgifter, och för övrigt verkar erfarenheter av professionen utgå från kurslitteraturen och lärarna i ämnet när studenterna exempelvis ger respons och bedömer elevtexter. Lärosätet har i självvärderingen inte diskuterat de kurser som avslutar utbildningen och därmed heller ingen kurs i svenska på avancerad nivå. Lärosätet ger alltså ännu inget bidrag till utvecklingen av yrkesverksamheten eller kunskapsutvecklingen inom ämnet genom självständiga arbeten eller kurser på avancerad nivå.

I självvärderingen resonerar lärosätet kring progression och visar under intervjun att man är medvetna om att det kommer att behöva finnas med hela vägen fram och igenom de självständiga arbetena. Arbetena i sig kommer att vara ämnesdidaktiska så det är sannolikt att utbildningen kommer att erbjuda studenterna möjlighet att visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter, även om det lärosätet hittills kan visa bara gäller grundläggande nivå. Det finns inga konkreta planer för de självständiga arbetena, och därför ser bedömgargruppen i nuläget inte att lärosätet säkerställer det aktuella målet. Om utvecklingsarbetet fortsätter anser bedömgargruppen att målet sannolikt kommer att uppnås under den närmaste framtiden.

Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser.

Ett ledord som återkommer under intervjuerna är sammanflätning, vilket innebär en ambition att göra utbildningen till en helhet. Denna explicita ambition gäller också kopplingen mellan ämne, ämnesdidaktik, didaktik och metodik, och det är lovvärt enligt bedömgargruppen. Lärosätet är medvetet om de risker som finns med sammanflätning, nämligen att de olika delarna förlorar sin särart. Inom ämnet är man dock hoppfulla och uttrycker sig med tillförsikt när det gäller möjliga samarbetsmöjligheter mellan VFU, didaktik, ämnesdidaktik och ämne, men eftersom det ännu inte finns några konkreta planer för hur sammanflätandet och samarbetena ska gå till har bedömgargruppen inte fått tillräckligt underlag för att bekräfta måluppfyllelsen. När det gäller att genomföra och examinera didaktik, ämnesdidaktik och metodik inom ämnes-VFU, VFU och UVK är kopplingarna till ämnesstudierna ännu inte fastlagda. För den delen av målet finns det ingen grund för bedömgargruppen att ta ställning till.

Inom ramen för ämnesstudierna finns exempel på att ämnesinnehållet kopplas till övningar i att diskutera, planera och tillämpa delar av ämnet i förhållande till undervisning. I termin två och tre examineras exempelvis att studenterna har färdighet och förmåga att granska och genomföra övningar i ämnet retorik med fokus på skolundervisning samt att studenterna kan diskutera hur man motiverar läsning av skönlitteratur i klassrummet. När det gäller verksamhet utöver undervisning i

svenska språket och litteraturvetenskap finns få underlag för att bedöma självvärderingen av svenskämnet. Det exempel som ges i självvärderingen är att studenterna under sin inledande VFU, som är auskulterande, kan ta med sig erfarenheter och reflektioner till efterföljande kurser i ämnet.

Bedömargruppen anser att lärosätet gör relevanta kopplingar mellan ämne och ämnesdidaktik under studierna i svenska språket och litteraturvetenskap och att man genom examination säkerställer den delen av målet. Däremot finns i nuläget få kopplingar mellan utbildningens olika delar, och få kopplingar till annan verksamhet än undervisning i ämnet svenska.

Utbildningen möjliggör inte genom sin utformning och sitt genomförande, samt säkerställer inte genom examination, att studenten när examen utfärdas visar förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling.

Lärosätet understryker i självvärderingen att de ämnesteoretiska delarna har ett större utrymme i de inledande ämnesstudierna, på bekostnad av de ämnesdidaktiska. Syftet är att ge studenterna en ordentlig ämnesgrund att stå på, och bedömargruppen ser det som ett rimligt ställningstagande. Trots detta upplägg tar lärosätet upp resonemang om ämnesinnehåll och undervisningsstoff i början av utbildningen. Studenterna får exempelvis öva elevtextanalys för att få ta ställning till vilket stöd skribenterna behöver för att utveckla sitt skrivande.

I självvärderingen finns exempel på en progression mellan de kurser som ska följa den första, om att planera och genomföra undervisning. Det handlar dock om ämnesdidaktisk teori, inte hur övningarna kopplas till VFU. Ett exempel är, enligt lärosätet, att studenterna först förstår sin egen skrivprocess och på så sätt kan tänkas få förståelse för sina kommande elevers. Ett annat exempel är att lärosätet har kurser med tydligt fokus på skrivutveckling och bedömning av elevtexter. Ett tredje exempel är hämtat från litteraturvetenskapen och innebär bland annat att studenterna ska kunna analysera multimodala berättelser på sätt som skulle kunna förmedlas till elever. Uppgifterna i exemplen innebär att studenterna både får diskutera och resonera med andra i grupp och att de examineras individuellt och skriftligt. Bedömargruppen anser att lärosätets exempel definitivt bidrar till måluppfyllelsen, men att hela målet inte blir säkerställt eftersom det saknas kopplingar till VFU och UVK i nuläget. Under intervjuerna meddelar lärosätet att det finns nya planer för UVK- och VFU-kurser och att de ger bättre förutsättningar att koppla samman till svenskan och den övriga lärarutbildningen. Det bådar gott, menar bedömargruppen.

Jämställdhet

Bedömning med motivering: *Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.*

I självvärderingen beskrivs huvudsakligen hur jämställdhetsperspektivet behandlas inom utbildningen generellt, och det finns mindre information om hur jämställdhetsperspektivet beaktas, kommuniceras och förankras i ämnets innehåll och utformning. Inom ämnet ser lärosätet till att fördelningen är jämn mellan manliga och kvinnliga författare av kurslitteratur. Strävan efter en jämn fördelning mellan manliga och kvinnliga lärare ingår också i jämställdhetsperspektivet, enligt självvärderingen. Hur man arbetar med det konkret framgår emellertid inte.

Under kurserna i svenska möter studenterna litteraturteoretiska resonemang som tar upp intersektionalitet och språklig analys utifrån genusperspektiv. Exempelvis diskuteras synen på manliga och kvinnliga författarskap. Inom svenskämnet aktualiseras alltså jämställdhetsperspektivet, men bedömargruppen rekommenderar lärosätet att utveckla arbetet med jämställdhet inom ämnet. Exempelvis skulle lärandemålen kunna innehålla tydligare aspekter av jämställdhet, vilket skulle medföra att studenterna i högre utsträckning ska visa på förmåga att beakta ett jämställdhetsperspektiv i pedagogisk verksamhet. Det är önskvärt att alla studenter får större möjlighet att arbeta med jämställdhetsperspektivet än vad som verkar vara fallet i dag.

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömning med motivering: *Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling och återkoppling sker till relevanta intressenter.*

Bedömargruppens uppfattning är att lärosätet generellt har en mycket god struktur och organisation för att följa upp utbildningen, även när det gäller att återkoppla resultat från uppföljningen och genomföra eventuella åtgärder. Flera olika instanser är inblandade, från ledningsnivå, programnivå, programansvarig och kursnivå till studenterna. De senare får göra både skriftliga och muntliga utvärderingar som sedan diskuteras och analyseras av både kurs- och programansvariga. Diskussionen resulterar i en programrapport. Åtgärderna redovisas även för följande studentkullar som på så sätt får ta del av vad som förändrats och varför. Bedömargruppen ser att detta är ett gott exempel på hur ett lärosäte kan genomföra och arbeta med utvärderingar.

Särskilt för ämnet svenska ger lärosätet ett exempel på en åtgärd som vidtagits utifrån studenternas synpunkter: Utbildningen har omstrukturerats så att den numera inleds med en introduktion till både svenskämnet och professionen i stället för med en grammatikkurs.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Lärosätet beskriver i självvärderingen en välutvecklad organisation som identifierar, stöttar och följer upp studenter som behöver stöd för att kunna slutföra sina studier. Studieresultat följs upp en gång per termin gemensamt av programansvarig, kursansvarig och studiestöd. Lärosätet menar att det är viktigt att uppmärksamma behov av stöd hos studenter tidigt så att åtgärder kan sättas in. De studenter som behöver det kan exempelvis få stöd i form av lärverkstäder och skrivstöd. Lärarna får också tid för att ta sig an studenter som behöver stöd under pågående kurs. Detta ser bedömargruppen som gynnsamma förutsättningar för att arbeta med kvarvaron.

Ämnet svenska ger emellertid inga exempel på hur man specifikt arbetar med genomströmning och kvarvaro på sina kurser, men bedömargruppen ser omflyttningen av grammatikkursen som ett sådant exempel. Studentgruppen är dessutom liten vilket borde underlätta för lärosätet att identifiera studenter som kan tänkas överväga att avsluta sina studier.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Studentperspektiv

Bedömning med motivering: *Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.*

Studenterna är representerade i beslutande organ via studentkåren som utser representanter. Vid lärosätet finns också dialogmöten med studenter, då två representanter för varje grupp får information av den programansvariga samtidigt som den programvariga tar del av studenternas frågor och ärenden. Den programansvariga tar sedan vidare det som studenterna har tagit upp till berörda instanser. Studenterna får senare återkoppling om vilka eventuella åtgärder som ska vidtas. Bedömargruppen ser detta som ett gott exempel på system för kommunikation mellan studenter och lärosäte, som kompletterar traditionella digitala, anonyma utvärderingar.

I underlaget nämns ett digitalt verktyg där studenterna skriver in sina förväntningar inför en kurs, vilka därefter sammanställs och återförs till studentgruppen. Detta menar bedömargruppen är ett tydligt exempel på hur studentinflyandet tillgodoses inom utbildningen. I ämnet svenska har lärosätet gjort om inledningen på utbildningen eftersom studenterna tidigare tyckte att starten med grammatik var mindre bra. Nu möter studenterna i stället en introduktion till undervisningsämnet svenska. Detta ser bedömargruppen som ett konkret exempel på att studenternas kan påverka innehållet i och genomförandet av sin utbildning.

Bedömargruppen ser det som att lärosätet på olika sätt möjliggör för studenterna att ta en aktiv roll i ämneslärarutbildningen, men skulle gärna ha sett en tydligare koppling till särskilt ämneslärarutbildningen i svenska.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Arbetsliv och samverkan

Bedömning med motivering: *Utbildningen är inte utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan inte sker med det omgivande samhället.*

Lärosätet tar framför allt fram resonemang om VFU i relation till detta mål och har därmed definierat det snävt i självvärderingen. Av intervjuerna och självvärderingen framgår att man startat arbetet med att knyta samman VFU och UVK med det omgivande samhället, men att det största arbetet återstår. Även inom svenskämnet håller lärosätet på att stärka samverkan mellan utbildningen och det omgivande samhället. Studiebesök, examinationsuppgifter och fallstudier är sådant som planeras inom ramen för detta utvecklingsarbete. Det preciseras dock inte i underlaget hur detta konkret kommer att genomföras, eftersom planerna inte är så pass långt framskridna ännu. Redan i dag har dock studenterna möjlighet att delta i en läsforskningskonferens tillsammans med yrkesverksamma lärare.

En styrka för ämnet är att flera av de undervisande lärarna har lärarutbildning och erfarenhet av att undervisa i skolan. Bedömargruppen ser det som positivt för att studenterna ska förberedas på att möta förändringar i arbetslivet. Därmed är prognosen god, även om det ännu inte finns tillräckligt med underlag och konkreta planer för att visa att arbetsliv och samverkan blir tillfredställande.

Samlat omdöme ämnes- och ämnesdidaktiska studier

Bedömning med motivering *Inte tillfredsställande*

Att bedömningsgrunder är tillfredsställande eller inte och att mål uppfylls eller inte inom ämnes- och ämnesdidaktiska studier vägs samman med motsvarande bedömningar inom utbildningsvetenskaplig kärna. Denna sammanvägning framgår i det samlade omdömet för examenstillståndet, det vill säga för utbildningen i sin helhet.

Bedömargruppen anser antalet lärare är adekvat och att den vetenskapliga professionsrelaterade och pedagogiska kompetensen är tillräcklig i utbildningens nuvarande skede. Gruppen ser dock positivt på den väntade förstärkningen eftersom den säkerställer kompetensen på längre sikt, när hela utbildningen är utbyggd, och gör lärosätet minde sårbart när det gäller ämnet svenska. Lärarna verkar ha goda möjligheter att bedriva ämnesdidaktisk forskning, men lärosätet skulle också behöva se till att de ingår i sina respektive discipliners forskningsnätverk.

De lärare som undervisar i svenska har forskning i tjänsten och det pågår forskning som är relevant för lärarutbildningen inom exempelvis digitalisering, läromedelsforskning, retorik och litteraturdidaktik samt relationell pedagogik och lärande i samverkan, vilket bedömargruppen menar bidrar till ämnets vetenskapliga, professionsinriktade miljö. En grundläggande idé för lärarna som utvecklar utbildningen i svenska, och står för forskningsmiljön, är att de vill sammanfläta skolämnets delar. Bedömarna rekommenderar dock lärarna/forskarna att arbeta för livaktiga forskningsnätverk även inom svenska språket och litteraturvetenskap.

Målet om ämneskunskaper för yrkesutövningen, inbegripet aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete uppfylls inte. Bedömargruppen ser visserligen att målet på det stora hela kan uppnås på sikt, men när utvärderingen görs finns inte tillräckligt med underlag för att övertyga bedömargruppen om att alla delar som behövs för att uppnå målet kommer att vara på plats när studenterna når dit i sin utbildning. Lärarnas engagemang, arbete och strävan är lovande, och förhoppningsvis kan lärosätet ge ämnet stöd för att utveckla de kurser som ännu inte finns och som alltså kommer att skilja sig från den utbildning som man tidigare gav tillsammans med ett annat lärosäte. Bedömargruppen rekommenderar lärosätet att omgående påbörja det mer konkreta arbetet med de återstående kurserna. Det blir då tydligt hur innehållet i de pågående kurserna ska bidra till helheten och hur de kan byggas på. Bedömarna rekommenderar också att lärosätet avsätter extra medel för kursutveckling inför den avslutande delen av inriktningen, samt stöd för att ge en utbildning som bidrar till ämnesdjup i svenska språket, litteraturvetenskap och ämnesdidaktik.

Målet om vetenskapsteori och forskningsmetoder samt relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet uppfylls inte. Prognosen för att lärosätet ska säkerställa detta mål är enligt bedömargruppen god, men än så länge finns inte tillräckligt med underlag för att visa hur detta ska realiseras på fördjupad nivå längre fram i utbildningen. På en grundläggande nivå får studenterna kunskap och förståelse för ämnesrelevant vetenskapsteori och ämnesmetoder, och man prövar och diskuterar kvalitativa och kvantitativa metoder. I viss mån har man även, eller kommer att ha, en diskussion med progression om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Utbildningens avslutande arbete med detta mål i självständigt arbete diskuteras inte.

Målet om att kritiskt och självständigt tillvarata och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat uppfylls inte. När det gäller förmåga att kritiskt och självständigt

tillvarata, systematisera och reflektera över relevanta forskningsresultat ger lärosätet exempel på hur detta övas genom lärandemål och säkerställs genom examination. Det sker ännu inte på ett fördjupat sätt, men det finns en progression mellan de tre kurser som redovisas. Lärosätet har inte redogjort för de kurser som avslutar utbildningen och därmed heller ingen kurs i svenska på avancerad nivå. Alltså bidrar lärosätet ännu inte till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnet genom självständiga arbeten eller kurser på avancerad nivå. Om utvecklingsarbetet vid lärosätet fortsätter anser bedömargruppen dock att målet sannolikt kommer att uppnås under den närmaste framtiden.

Målet om att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik uppfylls inte. Inom ramen för ämnesstudierna finns exempel på att ämnesinnehållet kopplas till övningar i att diskutera, planera och tillämpa delar av ämnet i förhållande till undervisning. Bedömargruppen anser därmed att lärosätet gör relevanta kopplingar mellan ämne och ämnesdidaktik under studierna i svenska språket och litteraturvetenskap, och att man genom examination säkerställer den delen av målet. Däremot finns i nuläget få kopplingar mellan utbildningens olika delar eller kopplingar till annan verksamhet än undervisning i ämnet svenska, och målet kan därför i sin helhet inte sägas vara säkerställt.

Målet om att utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet i syfte att stimulera varje elevs lärande uppfylls inte. Lärosätet kopplar i liten utsträckning målet till ämnet. Man gör ingen explicit hänvisning till andra delar av utbildningen, men under intervjuerna meddelar lärosätet att det finns nya planer för UVK- och VFU-kurser och att de ger bättre förutsättningar att koppla samman till svenskan och den övriga lärarutbildningen. Det bådär gott, menar bedömargruppen.

Jämställdhetsperspektivet behandlas framförallt inom utbildningen generellt och bedömargruppen rekommenderar lärosätet att utveckla arbetet med jämställdhet inom ämnet. Även om jämställdhetsperspektivet bedöms som tillfredställande vore det önskvärt att alla studenter får större möjlighet att arbeta med jämställdhetsperspektivet än vad som verkar vara fallet i dag.

Bedömargruppens uppfattning är att lärosätet generellt har en mycket god struktur och organisation för att följa upp utbildningen, ge återkoppling av resultat från uppföljningen och genomföra eventuella åtgärder. Exempelvis har utbildningen omstrukturerats till följd av studenternas synpunkter.

Studentkullarna är inte stora och det finns goda förutsättningar för lärosätet att följa upp och stötta studenter under utbildningen. Kvarvaron verkar vissa terminer vara problematisk även om lärosätet förändrat utbildningen för att förbättra studenternas möjligheter. Om studentgrupperna fortsätter att vara små finns det en risk för att det saknas en kritisk massa för att få en dynamisk diskussion. Samtidigt minskar studenternas möjlighet att vara anonyma vid tentamina.

Studenterna är representerade i beslutande organ vid lärosätet. Utöver det kan de utvärdera sin utbildning digitalt och skriftligt samt muntligt i dialog med programansvarig. Studenternas synpunkter når kursansvariga och studenterna får också återkoppling. Bedömargruppen ser detta som ett tillräckligt system.

Lärosätet har startat arbetet med att koppla ihop utbildningen med det omgivande samhället. Ett exempel från svenskämnet är att studenterna involveras i en läsforskningskonferens tillsammans med yrkesverksamma lärare. Dessa kopplingar verkar annars göras genom VFU och lärarnas

kompetens som tidigare yrkesverksamma i ungdomsskolan. Prognosen är god, även om det ännu inte finns tillräckligt med konkreta planer för att visa att arbetsliv och samverkan är tillfredställande.

Sebastian Steele

Från: Lena Löfgren <lena.lofgren@hkr.se>
Skickat: den 18 december 2019 10:38
Till: utvitsy
Kopia: Sebastian Steele
Ämne: 411-00374-18

Hej!

Högskolan Kristianstad önskar inte inkomma med några synpunkter på delningen av UVK och ämne- och ämnesdidaktiska studier avseende utbildningar som leder till ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i grundskolans årskurs 7-9 i undervisningsämnena matematik, samhällskunskap och svenska och med inriktning mot arbete i gymnasieskolan i undervisningsämnena matematik och samhällskunskap.

Med vänlig hälsning
Lena Löfgren

Programområdesansvarig för ämneslärarutbildningen
Vicedekan vid fakulteten för lärarutbildning med ansvar för samverkan och verksamhetsförlagd utbildning
Högskolan Kristianstad
044-250 34 31